

Výročná správa občianskeho združenia „Znepokojené matky“ za rok 2023

Identifikácia občianskeho združenia

Názov organizácie: Znepokojené matky

Právna forma: občianske združenie

Sídlo: Povraznícka 3052/14, 811 05 Bratislava

Zriaďovateľ: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Registrácia 13.11.2020, číslo spisu VVS/1-900/90-60010

IČO: 53335082

DIČ: 2121534404

Kontakt: info@znepokojene.sk

Príhovor

Zrýchľujúca sa klimatická kríza je najväčšou krízou, akej ľudstvo čelí. Už dnes trpíme na Slovensku suchom, nerovnomernými zrážkami, ktoré sa rýchlejšie menia na povodne, silnejúcimi búrkami, silnejúcimi veternými javmi, horia nám lesy a vysychajú vodné zdroje. Všetky tieto javy nielenže priamo ohrozujú ľudí, ale majú dopad aj na poľnohospodárstvo, ekonomiku, a tým aj ceny potravín, elektriny a základných komodít. Najohrozenejšou skupinou obyvateľstva sú nízkoprijemné domácnosti, starší ľudia, ženy, deti a zdravotne znevýhodnení občania.

V roku 2023 sme realizovali viacero zaujímavých aktivít a kampaní. Cieľom našich aktivít je upozorňovať na postupujúcu klimatickú krízu a riziká s ňou spojené, ale aj na dôležité opatrenia (mitigačné a adaptačné), ktoré musíme prijať v každej oblasti nášho života. V rámci klimatickej krízy sa venujeme najmä téme udržateľnej mobility, obnoviteľných zdrojov energie, udržateľného urbanizmu a zeleným mestám, upozorňujeme na greenwashing, ale dotýkame sa aj tém ako cirkulárna ekonomika a nerastové hospodárstvo, klimatická spravodlivosť.

Naším zámerom je vytvorenie verejného tlaku na štát, ale aj samosprávy, ktorý má urýchliť prijatie systémových zmien, pretože tie nám pomôžu rýchlejšie a efektívnejšie znížiť emisie skleníkových plynov, prejsť na zelenú ekonomiku a zmierniť dopady klimatickej krízy na ľudí a ich životy.

Kto sme

Sme občianske združenie zložené z rodičov, prevažne matiek, ktoré vzniklo na jeseň v roku 2020. No naše začiatky sa datujú na jar roku 2019, kedy sa sformovala skupina matiek, ktorá sa rozhodla, že sa už ďalej nebude iba prizerať, ako študenti a mladí protestujú za riešenie klimatickej krízy. Zorganizovali sme Klimatický pochod rodičov v Bratislave, s účasťou okolo 500 ľudí. Od toho času sme sa zúčastnili viacerých pochodov, protestov a vystúpení, na ktorých našich politikov dôrazne žiadame o zmenu a prijatie systémových riešení. Pravidelne sa s politikmi stretávame a diskutujeme. Pripomienkujeme zákony a opatrenia, navrhujeme zmeny a riešenia. Stretávame sa verejnosťou, robíme osvetu a upozorňujeme na greenwashing.

Našou víziou je svet, v ktorom spoločnosť zodpovedne pristupuje ku globálnym hrozbám, uplatňuje politiky, ktoré efektívne riešia hrozby ekologického kolapsu Zeme – klimatickej krízy a krízy globálnej straty biodiverzity.

Sme ženy a matky. Sme rodičia a starí rodičia. Pochádzame z rôznych prostredí a predsa nás niečo spája: strach o budúcnosť nás a našich detí. S napätím sledujeme správy o klimatickej zmene. Nespokojne vnímame, ako adekvátne reakcie stále neprichádzajú. Nemáme super-schopnosti, netúžime po sláve. No Zem viac nepočká. Využívame odhodlanie a spolupatričnosť na tlak na verejnosť a politikov, aby sa veci pohli správnym smerom a rýchlejšie. Nechceme sa len prizerať ako deti protestujú na námestiach po celom svete za svoju budúcnosť. V tomto boji stojíme pri nich. Musíme začať konať rýchlo, už nemáme čas! Naša spoločnosť potrebuje zmeniť návyky a priority. Potrebujeme počúvať vedcov, znižovať emisie skleníkových plynov a udržať otepľovanie Zeme pod 1,5 stupňami Celzia, ako odporúča IPCC. Na to však musíme urobiť rýchle a účinné kroky so širokým dosahom.

OZ Znepokojené matky je členom Klimatickej koalície a Parents for future global.

Náš cieľ

Ciele občianskeho združenia sú:

- a) Informovať a šíriť aktuálne vedecké poznatky, zvyšovať povedomie občanov o klimatickej kríze a jej efektívnych riešeniach
- b) Spájať všetkých ľudí, ktorí sú znepokojení súčasným stavom životného prostredia a požadujú zodpovedný prístup spoločnosti voči hrozbe ekologického kolapsu Zeme
- c) Podporovať politiky a riešenia uplatňujúce účinné systémové opatrenia na zmiernenie klimatickej zmeny, predovšetkým na znižovanie emisií skleníkových plynov a ochranu globálnej biodiverzity

Desať hodnôt

1. Každý človek je iný, dôležité je, čo nás spája – chceme lepšiu budúcnosť pre nás, naše deti, vnúčatá a ďalšie generácie.
2. Snažíme sa informovať a zdieľať aktuálne vedecké fakty a poznatky pravdivo, zrozumiteľne a s nadhľadom.
3. Chceme dosiahnuť, aby sa prijali systémové zmeny na znižovanie emisií a ochranu biodiverzity na Zemi.
4. Chceme zvýšiť povedomie občanov o klimatickej kríze a jej efektívnych riešeniach.
5. Dodržiavame princípy demokracie a ľudské práva.
6. Sme ústretoví a tolerantní ku všetkým ľuďom, ceníme si našu rôznorodosť.
7. Máme pozitívny prístup k problémom, cítime zodpovednosť a odhodlanie zmeniť veci k lepšiemu.
8. Sme nestraničke, nezávislé a neziskové zoskupenie ľudí.
9. Sme za systémové zmeny bez násilia, obviňovania a ponižovania.
10. Každý, kto sa chce pridať k Znepokojeným matkám, nasleduje tieto základné princípy a hodnoty.

Členky a organizačná štruktúra občianskeho združenia

Občianske združenie Znepokojené matky má plochú organizačnú štruktúru.

Predsedníčka občianskeho združenia: Lucia Szabová

Výkonná rada: Ivana Nemethová, Dorota Osvaldová

Kontrolná rada: Viera Kaštílová Tonková

Členky: Miroslava Žilinská, Mária Horská, Martina Rundes, Barbora Gabrižová, Lenka Mrvová, Martina Kedrová, Nora Krajniaková, Veronika Bošanská, Michaela Guldanová, Petra Nečasová, Barbora Manuel

Prehľad aktivít

V roku 2023 sme ako organizácia podnikli veľmi veľa aktivít a podarilo sa nám dosiahnuť jeden dlhodobý cieľ - máme už skupinu Znepokojených matiek aj v Košiciach, čo nás všetky veľmi teší.

Rok sa niesol v turbulentnej politickej atmosfére, vládu Eduarda Hegera vystriedala úradnícka vláda a v septembri sa konali predčasné parlamentné voľby. Naše aktivity v súvislosti s národnou politikou sa týkali hlavne mobilizácie ľudí, aby išli voliť a následnej snahe po voľbách ovplyvniť zloženie vlády a ich politik.

Kvôli nepredvídateľnej situácii v politike na národnej úrovni, v sme sa veľkú časť roka sústredili najmä na lokálnu úroveň, stretávali sme sa so zástupcami a zástupkyňami v samospráve.

V letných mesiacoch sme pokračovali v našom turné, navštívili sme ďalšie mestá a festivaly, kde sme sa rozprávali s ľuďmi o problémoch a riešeniach, ktoré potrebujú. Takéto stretnutia nie sú len snahou šíriť naše myšlienky, sú pre nás inšpiráciou a povzbudením.

Klimatická kríza sa zhoršuje. Prináša nestabilitu a neočakávané výzvy. Zvládnuť ich vyžaduje nielen enormné spoločné úsilie, ale najmä zotrvanie pri základných demokratických hodnotách, neustúpiť od ochrany tých najslabších a zocelenie sa voči výzvam, ktoré nás ešte čakajú. V tomto roku sme viac priestoru venovali témam, ktoré s klimatickou krízou veľmi súvisia, ako feminizmus, nerast, plánovanie miest pre všetkých a budeme v nich pokračovať naďalej.

Tento rok sme mali príležitosť spoznať aj politické vyjednávanie na medzinárodnej scéne. Naša predsedníčka Lucia Szabová sa zúčastnila klimatickej konferencie COP28, ktorá sa konala v Dubaji. V súvislosti s konferenciou sme sa stretli aj s pani prezidentkou Zuzanou Čaputovou, ktorá našu krajinu na COP28 reprezentovala.

Najčastejšie tipy aktivít:

- tlak na politikov na národnej aj samosprávnej úrovni
- mobilizačné aktivity (petície, zasielanie listov, eventy)
- budovanie komunity
- šírenie osvetu o klimatickej zmene a hnutí (diskusie a prednášky pre verejnosť, školy a inštitúcie, účasť na trhoch, jarmokoch a festivaloch)
- rozhovory a diskusie v médiách
- písanie pravidelných príspevkov na naše sociálne siete - Facebook a Instagram
- posielanie newslettera
- pravidelné vystupovanie s našimi požiadavkami na zlepšenie života občanov a bezpečnosti na zasadnutiach mestského zastupiteľstva v Bratislave
- účasť na komisiách mestského zastupiteľstva

Občasné aktivity:

- nenásilné zhromaždenia alebo pochody
- písanie odborných komentárov a článkov
- účasť na konferenciách
- pripomienkovanie zákonov a projektov

Hlavné kampane v roku 2023

Kampaňou Klimatický zákon sa nás dotýka sme ukázali, že potrebujeme silný klimatický zákon. Klimatický zákon pripravovalo Ministerstvo životného prostredia SR a viac ako 2 roky sme sa na ňom spolupodieľali v rámci Klimatická koalícia spolu s VIA IURIS, Priatelia Zeme-CEPA a Klíma ťa potrebuje. Po voľbách vláda prípravu klimatického zákona pozastavila.

Kampaň Vlaky na jednotku sme spustili v septembri 2022 aktivitou priamo pred Ministerstvom dopravy, kde sme upozornili na dôležitosť vlakovej dopravy na Slovensku a jej výrazného poddimenzovania. V ten istý deň sme spustili aj petíciu za podporu kvalitnejšej vlakovej dopravy, bezpečnejšej infraštruktúry, lepších služieb a bezbariérových staníc. Ak chceme znižovať emisie z dopravy, verejná doprava je základom, ktorý treba rozvíjať. A nás už dlhšie znepokojuje, že sa to nedeje. Celý rok sme pokračovali v zbieraní podpisov pod petíciu, aj online aj naživo.

Mesto pre ľudí je dlhodobá kampaň, v rámci ktorej sa venujeme téme mestského plánovania s ohľadom na klímu, bezpečnosť a zdravie obyvateľov. Je to problém s ktorým sa stretávame každý deň. Od začiatku roka sa intenzívnejšie zapájame do plánovania v Bratislave, pretože naše členky sa stali členkami komisií v Mestskom zastupiteľstve. Stretli sme sa s primátorom Vallom, pravidelne sa stretávame s viceprimátorom pre klímu Mrvom a mali sme stretnutia s viacerými starostami, napríklad Starého mesta a Ružinova. V Košiciach sú naše členky tiež aktívne v tejto sfére, zapájajú sa do projektu Čas spomaliť a upozorňujú na potrebu bezpečnejšieho prostredia v okolí škôl. Pre rozvoj našich aktivít, vedomostí a kontaktov sme sa v októbri zúčastnili konferencie Pešky mestem v Prahe. O témach pravidelne informujeme na našich sociálnych sieťach a diskutujeme v médiách.

Znepokojené turné je kampaň, v rámci ktorej cestujeme do rôznych regiónov Slovenska, aby sme sa stretli s miestnymi ľuďmi a iniciatívami. Zúčastňujeme sa miestnych podujatí, alebo organizujeme vlastné, cieľom je prepájať sa s podobne zmýšľajúcimi ľuďmi a podporovať sa navzájom v téme ochrany klímy, udržateľnejšieho života a šíriť osvetu. Tieto aktivity sú financované z crowdfundingu, ktorý sme robili v roku 2021 na platforme Donio.

Tento rok sme turné využili hlavne na mobilizáciu ľudí aby išli voliť. Viaceré podujatia sme prepojili s iniciatívou Chcem tu zostať, ktorá sa snažila inšpirovať hlavne mladých ľudí. My sme komunikovali aj smerom k rodičom, a robili sme viacero videí, príspevkov, ktoré prízvukovali, že je potrebné ísť voliť.

Ďakujeme našim darcom

Ďakujeme všetkým našim pravidelným a nepravidelným darcom a podporovateľom. Ďakujeme taktiež všetkým, ktorí nám venovali svoje 2 % alebo 3 % z daní.

Hospodárenie

Občianske združenie Znepokojené matky je prijímateľom 2% z príjmu a grantu, ktorý je cezročný - poskytuje sa na obdobie od 1.7. daného roka, do 30.6. nasledujúceho roka. Poskytovateľom grantu je European Climate Foundation (ECF). V roku 2023 nám dobiehal ešte starý grant od ECF (2022/2023) a zároveň sa spustil nový (2023/2024). Okrem toho sme boli do 30.6.2023 sprostredkovateľkami grantu pre Klimatickú koalíciu (peniaze z tohto grantu neboli určené pre naše použitie).

Z príjmov občianskeho združenia (grant a 2%) financujeme všetky naše vyššie spomenuté aktivity, školenia, strategické stretnutia a podobne.

Príjmy za rok 2023	eur
Dobrovoľné príspevky	1098,45
ECF pre Znepokojené matky	17500
2%	3786,73
ECF pre Klimatickú koalíciu	24995
SPOLU	47380,18

Výdavky za rok 2023	eur
Služby	42406,77
Mzdy, poistné a príspevky	7974,03
Zásoby	1024,63
Prevádzková réžia	7,80
Sociálny fond	15,21
Ostatné	1292,23
Spolu	52720,67

Najvyššiu položku výdavkov tvoria služby, ktoré tvoria z veľkej časti odmeny externým aj interným spolupracovníkom a spolupracovníčkam. V sume 42406,77 EUR sú zahrnuté aj odmeny spolupracovníkom Klimatickej koalície (do 30.6.2023).

V Bratislave 23.7.2024